

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ช่วงหัวหิน-ประจวบคีรีขันธ์ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เป็นการดำเนินงานตาม “แผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและกำหนดการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (Site Environmental Plan)” ของโครงการ ซึ่งดำเนินการโดยบุคคลที่ 3 (Third Party) เพื่อติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน เฝ้าระวังและติดตามแนวโน้มของผลกระทบที่อาจเกิดตลอดจนทบทวนประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมของแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม และมาตรการของโครงการรายละเอียดดังนี้

1. การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ในระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2565 โครงการได้มีการปฏิบัติตามมาตรการฯ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการก่อสร้างของโครงการ โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) และที่ปรึกษาควบคุมงานก่อสร้าง (CSCS) ได้กำกับและควบคุมดูแลให้ผู้รับจ้างก่อสร้างมีการดำเนินงานตามมาตรการฯ ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม และผู้ที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ก่อสร้างโครงการให้มากที่สุด สำหรับการดำเนินงานที่ตรวจสอบพบว่าปฏิบัติไม่ครบถ้วนเรียบร้อย หรือได้รับการร้องเรียนผลกระทบจากหน่วยงาน/ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ก่อสร้างในช่วงที่ผ่านมา โครงการได้มีการสั่งการและติดตามให้ผู้รับจ้างก่อสร้างดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยเร็วเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการตรวจสอบ ไม่พบมาตรการที่โครงการไม่สามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้ พบมาตรการที่ได้มีการดำเนินการเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของการควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่และลักษณะการดำเนินกิจกรรมโครงการ ดังนี้

มาตรการที่ปฏิบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ EIA กำหนด

- ด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) : ได้มีการกำหนดมาตรการเพิ่มเติมเป็นข้อปฏิบัติสำหรับพื้นที่ก่อสร้าง เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศของทางราชการ และเพื่อป้องกันและการเฝ้าระวังการแพร่กระจายของโรค อาทิ การประกาศมาตรการเฉพาะสำหรับใช้ป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การตรวจคัดกรองอุณหภูมิร่างกาย การจัดหาสบู่/เจลล้างมือแอลกอฮอล์ และการให้ความรู้/คำแนะนำการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นต้น

2. การปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ในระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2565 โครงการได้มีดำเนินงานติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมในด้านที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการก่อสร้างของโครงการ ได้แก่ คุณภาพอากาศ ระดับเสียง คุณภาพน้ำผิวดิน นิเวศวิทยาทางบก (ป่าไม้-สัตว์ป่า) เศรษฐกิจ และสังคม และสาธารณสุข อาชีวอนามัยและความปลอดภัย ผลการติดตามตรวจสอบ พบว่า

▪ คุณภาพอากาศ

มีการดำเนินงานติดตามตรวจสอบด้านคุณภาพอากาศตามที่มาตราการฯ กำหนด โดยตรวจวัดคุณภาพอากาศ ระหว่างการก่อสร้างที่มีการปรับพื้นที่ ถมดิน ที่มีฝุ่นละอองมาก จำนวน 5 สถานี ได้แก่ บริเวณโรงเรียนเทศบาลบ้านตะเกียบ ตรวจวัดระหว่างวันที่ 20-23 กรกฎาคม 2561 บริเวณโรงเรียนบ้านวังกั๊พ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปรางบุรี และโรงเรียนอนุบาลกุยบุรี ตรวจวัดระหว่างวันที่ 25-28 พฤษภาคม 2561 และโรงเรียนบ้านนาวัลเปรียง ตรวจวัดระหว่างวันที่ 22-25 มิถุนายน 2561 เมื่อนำผลการตรวจวัดมาเทียบกับมาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2547) เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ที่กำหนดให้ฝุ่นละอองรวม (TSP) ในเวลา 24 ชั่วโมง มีค่าไม่เกิน 0.33 มิลลิกรัม/ลูกบาศก์เมตร และฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ในเวลา 24 ชั่วโมง มีค่าไม่เกิน 0.12 มิลลิกรัม/ลูกบาศก์เมตร พบว่า ทุกจุดที่ทำการตรวจวัดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

▪ ระดับเสียง

มีการดำเนินงานติดตามตรวจสอบด้านระดับเสียงตามที่มาตราการฯ กำหนด โดยตรวจวัดระดับเสียง ในช่วงที่มีการก่อสร้างใกล้พื้นที่ที่มาตราการกำหนด จำนวน 5 สถานี ได้แก่ โรงเรียนบ้านวังกั๊พ และโรงเรียนบ้านนาวัลเปรียง ตรวจวัดระหว่างวันที่ 22-25 มิถุนายน 2561 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปรางบุรี ตรวจวัดระหว่างวันที่ 8-11 ธันวาคม 2561 โรงเรียนอนุบาลกุยบุรี ตรวจวัดระหว่างวันที่ 20-23 กรกฎาคม 2561 และโรงเรียนเทศบาลบ้านตะเกียบ ตรวจวัดระหว่างวันที่ 4-7 ตุลาคม 2562 เมื่อนำผลการตรวจวัดมาเทียบกับมาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2540) เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป ที่กำหนดให้ระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (Leq 24 hr) มีค่าไม่เกิน 70.0 เดซิเบล (เอ) และระดับเสียงสูงสุด (Lmax) มีค่าไม่เกิน 115.0 เดซิเบล (เอ) พบว่า สถานีที่ทำการตรวจวัดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

▪ คุณภาพน้ำผิวดินและนิเวศทางน้ำ

มีการดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินตามที่มาตราการฯ กำหนด โดยตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำผิวดินและนิเวศทางน้ำ ในช่วงที่มีการก่อสร้างผ่านแหล่งน้ำที่กำหนด จำนวน 4 สถานี ได้แก่ แม่น้ำปรางบุรี วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562 คลองชลประทาน หมู่ที่ 2 ตำบลปรางบุรี แม่น้ำกุยบุรี และคลองบางนางรม วันที่ 8 เมษายน 2562 ดัชนีที่ตรวจวิเคราะห์ด้านเคมี ได้แก่ ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของแข็งแขวนลอยทั้งหมด (Total Suspended Solids : TSS) ของแข็งละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solids : TDS) บีโอดี (BOD₅) ออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ไนเตรต (Nitrate) ฟอสเฟต (Phosphate) และน้ำมันและไขมัน (Oil & Grease) และด้านชีวภาพ ได้แก่ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) และแบคทีเรียกลุ่มฟิคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และเมื่อนำผลการตรวจวิเคราะห์มาเทียบกับมาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า แม่น้ำปรางบุรี มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 (แหล่งน้ำที่รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการ

ฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน การอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง และการ
ว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ) และคลองชลประทาน หมู่ที่ 2 ตำบลปรามบุรี แม่น้ำกุยบุรี และคลองบางนางรม พบว่า
มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (เป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรม
บางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่าน
กระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และการเกษตร)

- การติดตามตรวจสอบนิเวศวิทยาทางบก-ป่าไม้

มีการดำเนินงานติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางบก-ป่าไม้ตามที่มาตรการฯ กำหนด
โดยตรวจสอบการใช้พื้นที่ตามแนวเส้นทางโครงการ พบว่า ผู้รับจ้างก่อสร้างมีการดำเนินกิจกรรมการก่อสร้าง
และการจัดวางวัสดุ/อุปกรณ์ก่อสร้างภายในขอบเขตพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) มิได้รุกราน
พื้นที่ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อสภาพนิเวศวิทยาทางบก-ป่าไม้

- การติดตามตรวจสอบนิเวศวิทยาทางบก-สัตว์ป่า

มีการดำเนินงานติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางบก-สัตว์ป่า ตามที่มาตรการฯ กำหนด
โดยได้ดำเนินงานสำรวจสภาพนิเวศวิทยาทางบก-สัตว์ป่า ตามแนวเส้นทางโครงการ ระหว่างวันที่ 27-30
มิถุนายน 2565 ผลการสำรวจพบสัตว์ป่าในพื้นที่ศึกษา 110 ชนิด (Species) จาก 18 อันดับ (Order) 49 วงศ์
(Family) 82 สกุล (Genus) จำแนกเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 12 ชนิด สัตว์ปีก (นก) 76 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน
12 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 10 ชนิด

ด้านสถานภาพตามกฎหมายของสัตว์ป่า ไม่พบสัตว์ป่าสงวนในพื้นที่ศึกษา พบเพียงสัตว์ป่าที่
ถูกจัดสถานภาพเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองจำนวนทั้งสิ้น 74 ชนิด แยกเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
1 ชนิด เช่น ไตแก๊ ไตแก๊ กระแตไต้ (*Tupaia glis*) สัตว์ปีก (นก) 72 ชนิด ไตแก๊ นกกระจุยหางยาว (Prinia
inornata) นกเอี้ยงหงอน (*Acridotheres grandis*) นกสีชมพูสวน (*Dicaeum cruentatum*) เป็นต้น และ
สัตว์เลื้อยคลาน 1 ชนิด ไตแก๊ เหี้ย (*Varanus salvator*) สัตว์เหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วได้รับการคุ้มครองไว้เพื่อความ
สวยงามตามธรรมชาติและดำรงไว้ซึ่งหน้าที่ในระบบนิเวศ หรือบางชนิดเป็นสัตว์ปีก (นก) ที่ช่วยกำจัดศัตรูทางการ
เกษตร ส่วนสัตว์ป่าที่เหลืออีก 36 ชนิด จัดเป็นสัตว์ป่านอกประเภทตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
พ.ศ. 2562 มีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 11 ชนิด ไตแก๊ ค้างคาวเพดานเล็ก (*Scotophilus kuhlii*) หนูนาเล็ก (*Rattus
losea*) และหนูพุกใหญ่ (*Bandicota indica*) เป็นต้น สัตว์ปีก (นก) 4 ชนิด ไตแก๊ นกพิราบ (*Columba livia*)
นกเขาใหญ่ (*Streptopelia chinensis*) นกเขาขาว (*Geopelia striata*) และนกกระจอกบ้าน (*Passer montanus*)
สัตว์เลื้อยคลาน 11 ชนิด ไตแก๊ จิ้งจกหางเรียบ (*Hemidactylus garnotii*) จิ้งเหลนบ้าน (*Mabuya multifasciata*)
และงูลายสาบคอดแดง (*Rhabdophis subminiatus*) เป็นต้น และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 10 ชนิด ไตแก๊ คางคก
บ้าน (*Bufo melanostictus*) เขียดจิก (*Rana erythraea*) และปาดบ้าน (*Polypedates leucomystax*) เป็นต้น สัตว์
ที่ยังไม่ได้รับการคุ้มครองโดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เนื่องจากหลายชนิดมีการเพาะเลี้ยง
แพร่หลาย และทุกชนิดมีการแพร่กระจายกว้างขวางพบเห็นได้ทั่วไปในหลายๆ ภูมิภาคของประเทศ รวมทั้งหลาย
ชนิดยังมีจำนวนประชากรสูงในธรรมชาติ

ผลการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์ป่าในระหว่างการก่อสร้างโครงการ
มีผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์ป่าในระหว่างการก่อสร้างโครงการสามารถจำแนกตามกลุ่มของสัตว์ป่า ได้ดังนี้

- สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ส่วนใหญ่สัตว์ป่ากลุ่มนี้จะไม่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการ
เนื่องจากการสำรวจไม่พบสัตว์ป่ากลุ่มที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในพื้นที่
- สัตว์ปีก (นก) ในระหว่างการก่อสร้างโครงการ สัตว์ปีก (นก) ส่วนใหญ่ที่ไม่ได้มีถิ่นอาศัยหรือ
เกาะนอนในพื้นที่โครงการและไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการก่อสร้างโครงการ เนื่องจากอุปนิสัยการดำรงชีวิต

และการหากินของสัตว์ปีก (นก) ที่เป็นสัตว์ที่มีความสามารถในการเคลื่อนที่ได้ดี สามารถเคลื่อนย้ายเพื่อหลบภัยจากปัญหาต่างๆ หรือใช้ประโยชน์ได้ในหลายพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง อีกทั้งพื้นที่โดยรอบโครงการมีถิ่นที่อยู่อาศัยที่สามารถรองรับประชากรของสัตว์ปีก (นก) ได้

- สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ป่ากลุ่มนี้จะไม่ได้รับผลกระทบ และสัตว์ป่ากลุ่มนี้มีความสามารถในการกระจายพันธุ์ได้กว้างในสภาพธรรมชาติมีจำนวนประชากรสูง ดังนั้น สัตว์ป่าในกลุ่มนี้จึงอาจสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ หรืออาจอพยพออกจากพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่นได้เช่นเดียวกัน

- สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์ป่ากลุ่มนี้จะไม่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการก่อสร้างโครงการ หากมีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันผลกระทบเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของดินโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันผลกระทบต่อเนื่องที่อาจเกิดขึ้นต่อสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก เนื่องจากสัตว์ป่าที่มีถิ่นอาศัยแบบจำเพาะในแหล่งน้ำเท่านั้น และโดยรอบพื้นที่โครงการมีพื้นที่แหล่งน้ำที่สามารถรองรับประชากรสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกได้จำนวนมาก

- **การติดตามตรวจสอบด้านเศรษฐกิจ และสังคม**

จากการตรวจสอบสถิติข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างโครงการ ในระหว่างเดือนมกราคม - มิถุนายน 2565 ไม่พบข้อร้องเรียนผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้างโครงการแต่อย่างใด สำหรับการดำเนินงานด้านการสำรวจสภาพเศรษฐกิจ และสังคม มีแผนการดำเนินงานในช่วงปลายปี 2565

- **สาธารณสุข อาชีวอนามัย และความปลอดภัย**

มีการดำเนินงานติดตามตรวจสอบด้านสาธารณสุข อาชีวอนามัย และความปลอดภัย ตามที่มาตรการฯ กำหนด โดยตรวจสอบจากรายงานอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานภายในพื้นที่ก่อสร้างโครงการที่ส่งผลให้เกิดการสูญเสีย เสียหายต่อทรัพย์สินและ/หรือบาดเจ็บทางร่างกายของผู้รับจ้างก่อสร้าง พบว่า ในระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2565 พบการรายงานอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานฯ จำนวน 1 ครั้ง เป็นอุบัติเหตุที่เกิดจากความประมาทของผู้ปฏิบัติงาน และการขาดความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นอุบัติเหตุที่ส่งผลให้มีทรัพย์สินเสียหาย ระดับ 3 (หยุดงานตั้งแต่ 20 วันขึ้นไป ถึง เสียชีวิต หรือ ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย มูลค่าตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป)